

Η αγαπημένη όλων των παιδιών Θεία Λένα επιστρέφει

Η ιστορία της πιο σημαντικής παιδαγωγού στην Ελλάδα παρουσιάζεται στο Μουσείο Μπενάκη μέσα από μια έκθεση και ένα ντοκιμαντέρ της Μαρίας Ηλιού

Ο παιχνιδιάρικος ήχος από τα πλήκτρα ενός πιάνου και μετά η οικεία φωνή: «Καλησπέρα σας, παιδιά μου, είναι η Θεία Λένα εδώ, να σας πει ένα παραμύθι όμορφο και χαρωπό. Μια φορά κι έναν καιρό, ζούσε μέσα στο δάσος μια αρκουδοοικογένεια...». Λίγο σημασία είχε η συνέχεια από τη στιγμή που η ζεστή φωνή της έμπαινε στα σπίτια χάρη στις ραδιοφωνικές εκπομπές της ή αργότερα στην τηλεοπτική «Συντροφιά με τη Θεία Λένα» της YENEΔ. Αυτό που μάλλον μετρούσε περισσότερο ήταν ότι έμπαινε στις παιδικές ψυχές και τις όπλιζε με την παρηγορητική δύναμη ή έστω την απαραίτητη ψευδαίσθηση ότι ο κόσμος των ενηλίκων δεν ήταν μόνο γεμάτος έγνοιες και σκοτούρες, πολέμους και ταραχές.

Το αντιλαμβάνεσαι ακόμη και αν δεν έχεις γαλουχηθεί με τη φωνή της καθώς ακούς πηκτικά αποσπάσματα από τις εκπομπές της. Ακόμη και αν έχεις ξεχάσει τι σημαίνει να είσαι παιδί διαπιστώνεις ότι η φωνή της Θείας Λένας, της κατά κόσμο Αντιγόνης Μεταξά, είχε έναν καθησυχαστικό τόνο, ανέδνε μια θαλπωρή που περιέβαλλε τους μικρούς της φίλους. Δεν είναι να απορεί κανείς που στο απόγειο της δημοτικότητάς της, τη δεκαετία του '50, περισσότερα από ένα εκατομμύρια παιδιά στήνονταν μπροστά από τα ογκώδη ραδιόφωνα του σπιτιού για να ακούσουν τα παραμύθια και τις ιστορίες της. Η χαρισματική αυτή γυναίκα, η οποία διέπλεσε τα παιδιά του '39, του '40, της Κατοχής, της Απελευθέρωσης, του Εμφυλίου και της ψυχροπολεμικής περιόδου μέσα από τις εκπομπές, τα βιβλία και τις εγκυκλοπαίδειές της, έχει λοιπόν την τιμητική της στο Μουσείο Μπενάκη της οδού Κουμπάρη από τις 20 Ιανουαρίου με ένα ντοκιμαντέρ και

μια έκθεση. Στην «Αγαπημένη Θεία Λένα, Η ζωή και το έργο της Αντιγόνης Μεταξά» θα παρουσιαστούν ανέκδοτες φωτογραφίες από το αρχείο της, αυθεντικές εκδόσεις των 53 βιβλίων που εξέδωσε, μεμοραμπιλία αλλά και ένα ντοκιμαντέρ αφιερωμένο στη ζωή και στο έργο της το οποίο θα προβάλλεται παράλληλα με την έκθεση.

Η θεία που ήταν και γιαγιά

Το έχει σκηνοθετήσει η Μαρία Ηλιού η οποία, μετά το «Από τις δυο πλευρές του Αιγαίου, Διωγμός και Ανταλλαγή πληθυσμών, Ελλάδα - Τουρκία 1922-1924», καταπιάνεται με τη σκιαγράφηση του πορτρέτου της γλυκιάς Θείας Λένας. Γιατί -προσοχή, προσοχή spoiler alert - η στοργική θεία όλων των παιδιών ήταν η δική της αγαπημένη γιαγιά, καθώς η ταλαντούχα σκηνοθέτρια, σεναριογράφος και παραγωγός είναι η μοναχοκόρη της Μαρίας - Λήδας Κροντηρά, της κόρης της Αντιγόνης Μεταξά. Η ίδια η δημιουργία του

ντοκιμαντέρ εξάλλου οφείλεται στην τυχαία ανακάλυψη ενός φακέλου με φωτογραφίες από τη ζωή και τις εκπομπές της Θείας Λένας, ενός υλικού που το πίστευαν χαμένο. Βρέθηκε σε ένα κλειδωμένο ντουλάπι στο εξοχικό της οικογένειας στην Κινέττα το οποίο για χρόνια διατηρούσε το μυστικό του επαισφράγιστο. Στη συνέχεια, η Ηλιού ανέτρεξε στο αρχαικό υλικό που είχε κρατήσει η μητέρα της σε κούτες, 365 τον αριθμό, και με τη συνδρομή των συνεργατών της από τις προηγούμενες δουλειές της, όπως του ιστορικού Αλέξανδρου Κιτροέφ, έκανε την ταινία της.

«Όταν ήμουν 12 χρόνων κάποια στιγμή που ήμασταν αγκαλιά με τη γιαγιά μου μου είχε πει: «Στη ζωή σου θα κάνεις κάτι που θα έχει σχέση με την αφήγηση, δεν ξέρω τι θα είναι αυτό, όμως αφού θα έχεις προχωρήσει και θα έχεις κάνει το παιδί σου μην ξεχάσεις κάποια στιγμή να βγάλεις τα βιβλία μου». «Σ'το υπόσχομαι» της είχα πει. Ε, τώρα έφθασε το πλή-

ρωμα του χρόνου» εξηγεί η Μαρία Ηλιού. Γιατί μαζί με την ταινία και την έκθεση θα επανεκδοθούν δύο βιβλία της Θείας Λένας. Η συλλογή παραμυθιών «Η ώρα του παιδιού» που κυκλοφορεί ήδη από τις εκδόσεις Παπαδόπουλος και το «Ακουσέ με, Μαρία μου» το οποίο στην πρώτη του έκδοση, τη δεκαετία του '60, είχε στο εξώφυλλό του μια φωτογραφία της μικρής Μαρίας.

Και' αυτόν τον τρόπο έρχεται στο προσκήνιο η πολύ ιδιαίτερη περίπτωση της Αντιγόνης Μεταξά (1905-1971). Ιδιαίτερη όχι μόνο όσον αφορά τη συμβολή της στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών αλλά και την προσω-

πική της ιστορία.

Η μάντρα της Κυβέλης

Η κόρη του Γεωργίου Μεταξά, ιδρυτή της Ελληνογαλλικής Σχολής Μεταξά, ήταν ανέκαθεν μπροστά από την εποχή της και κατάφερε να συνδυάσει με πρωτότυπο τρόπο την οικογενειακή εκπαιδευτική παράδοση με το θέατρο που ανακάλυψε μόνη της στο πίσω μέρος του σπιτιού της. Γιατί η πίσω μάντρα του σχολείου του πατέρα της όπου μεγάλωνε ως παιδάκι ήταν μεσοτοιχία με το καλοκαιρινό θέατρο της Κυβέλης και η μικρή Αντιγόνη σκαρφάλωνε και έβλεπε τους πθοποιούς να κάνουν πρόβες

και να παίζουν. Στα 15 της πήγε στο Παρίσι να σπουδάσει παιδαγωγικά σύμφωνα με την επιθυμία του πατέρα της. Όταν όμως επέστρεψε στην Ελλάδα θέλησε να παρακολουθήσει μαθήματα υποκριτικής στη Δραματική Σχολή του Ελληνικού Ωδείου. Εκεί γνώρισε τον μελλοντικό σύζυγό της, τον Κώστα Κροντηρά, απόφοιτο Νομικής αλλά και ταλαντούχο πθοποιό της σχολής. Ο Μεταξάς ωστόσο δεν ήταν διατεθειμένος να δεχθεί να υπάρχουν δύο θεατρικοί στην ίδια οικογένεια. Προκειμένου να γίνει ο γάμος, ο Κροντηράς υποχώρησε, ανέλαβε τη διεύθυνση της Σχολής Μεταξά και στή-

Συνέχεια στη σελίδα 22

